

1. POŁĄCZENIA SPAWANE

(1)

Spawaniem → narzwy łączenie metali polegające na przetopieniu brzości sąsiadujących elem. przy równoczesnym wprowadzeniu materiału dodatkowego.

- (a) drutu spawalniczego (spawanie gazowe)
- (b) elektrody

Spoina → łącze powstałe z materiału stopionego podczas spawania
Spoino → dodatkowy metal doprowadzony przy spawaniu
Stopiwo → metal otrzymany ze spoina

W procesie zgrzewania elem. w miejscu styku doprowadza się do stanu plastycznego (ciężkiego) i dociska do siebie wskutek czego zachodzi przepięgnięcie między cząsteczkowe.

7. Metody spawania

- (a) spawanie elektryczne (Tukowe lub elektrodułowe), w którym źródłem ciepła jest tuk elektryczny.
- (b) spawanie gazowe, w którym źródłem ciepła jest reakcja chemiczna spalania gazów

Inne metody spawania: (a) elektronowe (b) plazmowe (c) laserowe → nie stosowane w konstr. bud.

AD. (a) SPAWANIE TUKOWE

- najcz. spawanie tukowe elektrodami otulonymi
- spaw. tukowe krytym pod termikiem
- spaw. tukowe w osłonie gazów ochronnych

Spaw. tukowe jest uniwersalną formą spawania konstrukcji, źródłem ciepła jest tuk elektryczny łączący się między elektrodą a elementem łączonym.

Spawanie tukiem krytym lub w osłonie gazów ochronnych (CO₂, argon, lub hel)

2. ELEKTRODY

(2)

Do spawania można używać elektrod:
 - topiwych
 - nietopiwych (węglowych lub wolframowych)
 W budowlanstwie stosuje się elektrody topiwej otulone, składają się one z rdzenia i otuliny. Otulina narodzi się na drut poprzez naprosowanie.

Ze względu na grubość otuliny:
 - cienko otulone - średnio otulone - grubo otulone
 Na wymiar elektrody uważa się średnicę rdzenia elektrody. Przekładają się elektrody o wymiarach:
 $\phi 2,0 \text{ mm} \rightarrow l = 250 \text{ mm}$
 $\phi 2,5 \text{ mm}, \phi 4,0 \text{ mm}, \phi 5,0 \text{ mm}, \phi 6,0 \text{ mm} \rightarrow l = 450 \text{ mm}$

Klasyfikacja elektrod

Jawie litery z 3 cyfry np. ER.1.46
 E - elektroda
 R - rodzaj otuliny (A - kwasna, B - zasadowa, R - rutylowa, C - rutylowa, O - utleniająca, V - inne)
 1 - kolejny typ elektrody danego rodzaju otuliny
 46 - wytrzymałość na rozciąganie stopiwa w kg/mm²
Barwne oznaczenia elektrod
 - białe - EA.1.42, - fioletowe - EB.1.46
 - różowa - ER.1.46, - czarna - ER.3.46

Zastosowanie elektrod

- (a) elektrody kwasne - do stali niskowęglowych o dobrej spawalności
- (b) " zasadowe - do spawania grubych przekrojów, do spawania stali węglowych i niskostopowych o normalnej i podwyższonej zaw. węgla trudnospawalnych
- (c) elektrody rutylowe - nadają się do spawania prądem stałym i zmiennym we wszystkich pozycjach.

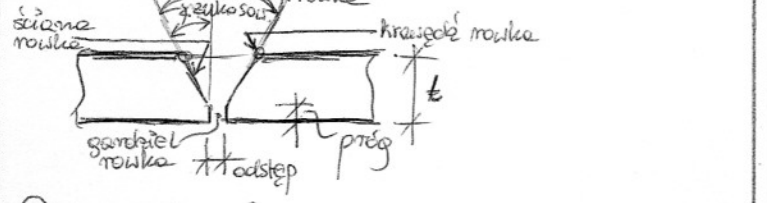
II. PRZYGOTOWANIE ELEMENTÓW DO SPAWANIA

(3)

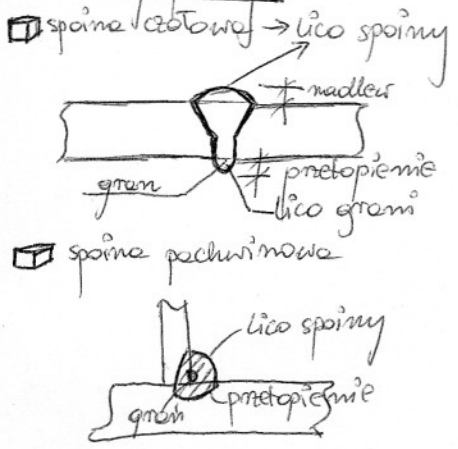
- przygotowanie brzości do spawania (kształt)
- czyszczenie brzości
- właściwe ułożenie brzości

Kształty brzości muszą zapewnić wykonanie spoiny na całej grubości. Sposób ich przygotow. zależy od grubości łączonych części. Często brzości muszą być zkrusowane za pomocą ciecioręcznego lub mechanicznego.

(a) Element rowka do spawania

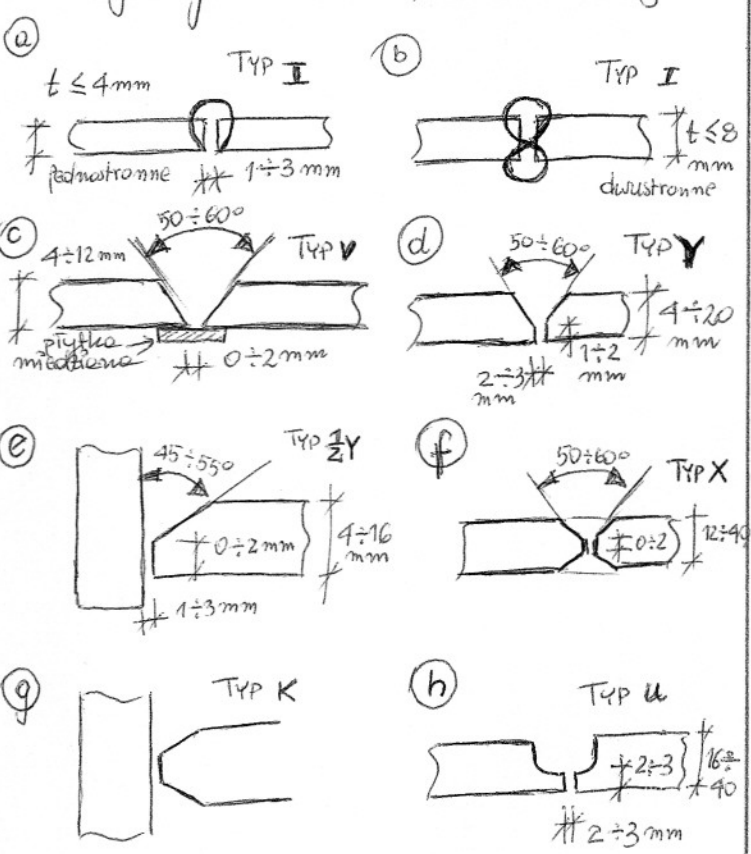

(b) Elementy spoiny

1. Przykłady rowków do spawania tukowego

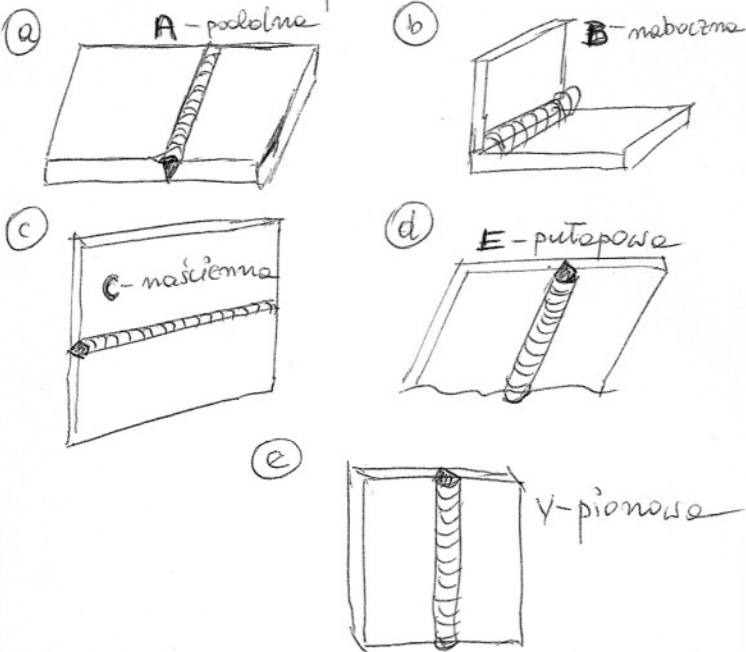
(4)

2. Pozyce spawenie

(5)

ta pozycje spawenie przyjmuje sie polozenie osi podloznej i osi poprzecznej spoiny w stosunku do poziomu.

Oznaczenie potocz. spawenego powinno zawierac:

- 1) znaki umowny spoiny np. A, V, Y
- 2) wymiar charakterystyczny przekroju poprzecznego spoiny
- 3) wymiar charakteru przekroju ukladowego
- 4) ksztalt lub
- 4) ksztalt i lic spoiny
- itp.

III. Wymagania i zalecenia konstrukcyjne (dotycajace potoczni spawenych)

(6)

1. Zalecenie ogolne:

- (a) ograniczyc do min. liczbe potoczni montazowych
- (b) zapewnic dostep niezbedny do wykonania spoiny

- (c) unikac skupienia spoin (krzywowania spoin)
- (d) unikac stosowania spoin w dwustronnych narozach ksztaltownikow walcowanych

- (e) unikac stosowania spoin w strefie zginatu

- (f) nie stosowac spoin o gr. w.kszej niz to wynika z obi.

$$Asp = a \cdot b \leftarrow \text{dl. spoiny}$$

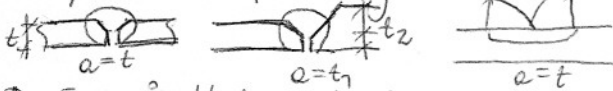
$$\text{gr. spoiny}$$

2. Ustalanie wymiarow obl. spoin

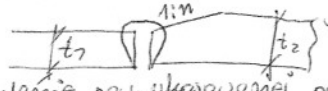
(7)

(a) Spoiny czotowe

- gr. obliczeniowa spoiny przyjmuje sie = grubosci cieńszej zlozonych czesci t

Przy łazczeniu blach o róznych grubosciach nalezy wykonac zakosowanie blachy grubszej

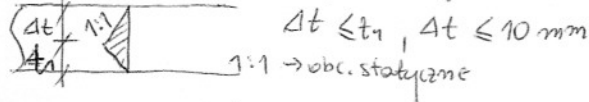

Naklony pow. ukosowanej powinno wynosic:

1:1 przy obc. statycznych

1:4 " " dynamicznych

- ukosowanie spoiny z polyleniem

(b) Spoiny packwinowe

- gr. obliczeniowa spoiny packwinowej przyjmuje sie = wysokosci trójkata spawanego a przy dlugosci spoiny (wys wprowadzona z granic spoiny)

(c) Spoiny przerywane

(8)

sa stosowane w potoczniach, w ktorych dlugosc łazczonych elementow znacznie przekracza dlugosc obl. spoin.

np. spoiny łazczonych belek w pasadach

Kiedy nie nalezy stosowac spoin przerywanych

- w przypadku obc. dynamicznych
- w elem. bezpośrednio narazonych na korozje atmosferyczna lub chemiczna
- w strefach skokowej zmiany sztywnosci elementu z uwaga na koncentracje naprezien
- w miejscach jednoczesnego wystepowania znacznych naprezien stycznymi i normalnymi

IV. OBLICZANIE POŁĄCZEŃ SPAWANYCH

(9)

Wymiarowanie połączeń spawanych polega na rachunkowym określeniu wymiarów spoin lub spr. nośności połączenia o przyjętych wymiarach metody wymiarowania

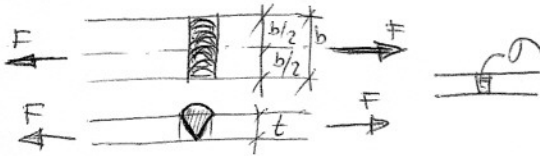
- wg siły działającej na połączenie
- wg nośności elementu

a) POŁĄCZENIA NA SPAINY CZOŁOWE

$$\sqrt{\left(\frac{\sigma}{\alpha_{\perp}}\right)^2 + \left(\frac{\tau}{\alpha_{\parallel}}\right)^2} \leq f_d$$

σ, τ - naprężenia w przekroju obliczeniowym połączenia
 $\alpha_{\perp}, \alpha_{\parallel}$ - współcz. wytrzymał. obl. spoiny

a') Połączenie obc. osiowo

gdzie $\tau = 0$

$$\sigma \leq \alpha_{\perp} \cdot f_d$$

$$\sigma = \frac{F}{A_{sp}} = \frac{F}{b \cdot t}$$

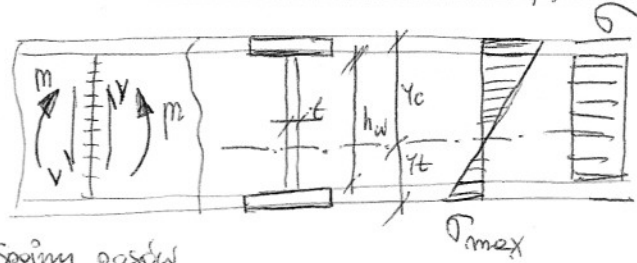
$$\sigma_{max} = \sigma_{sr} = \sigma$$

$$\nu = \frac{\sigma_{sr}}{\sigma_{max}} = 1 \Rightarrow \alpha_{\perp} = 1 - 0,15 \cdot \nu = 0,85$$

wytrzymałość spoiny jest o 15% < od wytrzymał. materiału

b) Połączenie obc. momentem i siłą poprzeczną

(10)

Spoiny pasów
 $\tau = 0 \Rightarrow \sigma \leq \alpha_{\perp} \cdot f_d$

- spoina pasa ściśniętego $\alpha_{\perp} = 1$
- spoina pasa rozciągającego
 $\nu = 1,0 \Rightarrow \alpha_{\perp} = 1 - 0,15 \cdot \nu = 1 - 0,15 \cdot 1 = 0,85$

$$\sigma_{max} = \frac{m \cdot y}{I_x} \leq \alpha_{\perp} \cdot f_d = 0,85 f_d$$

- spoina środkowa

$$\sigma_1 = \frac{m_{max}}{I_x}, \tau = \frac{V}{A_{r,sp}} = \frac{V}{t \cdot h_w}, \sigma_{sr} = \nu \cdot \sigma_1 \Rightarrow \nu = \frac{\sigma_{sr}}{\sigma_1}$$

$$\alpha_{\perp} = 1 - 0,15 \cdot \nu \quad \sqrt{\left(\frac{\sigma_1}{\alpha_{\perp}}\right)^2 + \left(\frac{\tau}{\alpha_{\parallel}}\right)^2} \leq f_d$$

Nośność połączeń zalcadkowych przy obc. osiowym

(11)

można spr. w sposób

$$\tau_F = \frac{F}{\epsilon a \cdot l} \leq \alpha_{\parallel} \cdot f_d$$

Nośność połączeń zalcadkowych przy obc. siłą F i momentem M_0 można sprawdzić:

wg wzoru normowego

$$\tau = \sqrt{(\tau_m + \tau_F \cdot \cos \theta)^2 + (\tau_F \cdot \sin \theta)^2} \leq \alpha_{\parallel} \cdot f_d$$

τ - naprężenie wypadkowe

$$\tau_F = \frac{F}{\epsilon a \cdot l} \text{ - naprężenie wypadkowe od siły } F$$

$$\tau_m = \frac{M_0 \cdot r}{I_0} \text{ - naprężenie od momentu}$$

$I_0 = I_x + I_y$ - biegunowy moment bezwładności figury utworzonej przez ulc. przekroju obliczeniowego spoiny na płaszczyzn. styku.

θ - kąt między wektorami naprężeń stycznych τ_F, τ_m w rozpatrywanym punkcie spoiny

b) wg sposobu tradycyjnego

$$\tau = \sqrt{(\tau_{Fx} + \tau_{mx})^2 + (\tau_{Fy} + \tau_{my})^2} \leq \alpha_{\perp} \cdot f_d$$

$$\tau_{Fx} = \frac{F_x}{\epsilon a \cdot l}, \quad \tau_{Fy} = \frac{F_y}{\epsilon a \cdot l}$$

$$\tau_{mx} = \frac{M_0 \cdot y}{I_0}, \quad \tau_{my} = \frac{M_0 \cdot x}{I_0}$$

Nośność połączeń teowych

(12)

$$\sqrt{\left(\frac{\sigma}{\alpha_{\perp}}\right)^2 + \left(\frac{\tau}{\alpha_{\parallel}}\right)^2} \leq f_d$$

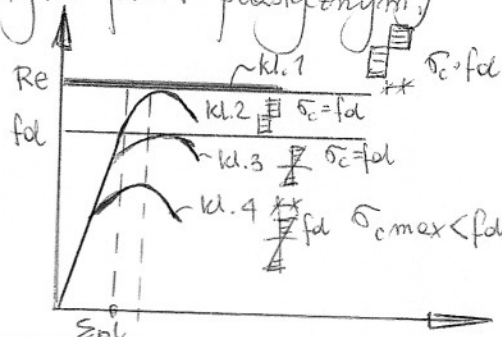
σ, τ - naprężenia w przekroju utworzonym przez ulc. przekroju obliczeniowego spoin na płaszczyźnie styku.

$\alpha_{\perp}, \alpha_{\parallel}$ - współczynniki wytrzymałości dla spoin pakuśnikowych

V. PROJEKTOWANIE ELEMENTÓW STALOWYCH.

1. klasy przekrojów elementów stalowych
 Norma wprowadza podział przekrojów elementów stal. na 4 klasy w zależności od stopnia odporności ścianek składowych elementu na miejscową utratę stateczności.

Ścianki mogą utracić stateczność miejscową pod wpływem naprężeń ściskających co stanie się sprężystym fak. i plastycznym.

• Klasa 1 - tzw. przekroje plastycznie sitywne. Przekroje kl. 1 mogą osiągnąć nośność uogólnionego przekroju plastycznego i przy pełnym uplastycznieniu przy zginaniu wykazują zdolność do obrotu, co zapewnia plastyczną redystrybucję mom. zginających.

• Klasa 2 - tzw. przekroje plastyczne półsitywne. Przekroje kl. 2 mogą osiągnąć nośność przekroju plastycznego, ale w skutek miejscowej niestaczejności plastycznej mają ograniczoną zdolność do obrotu, co umożliwia redystrybucję plast. mom. zginaj.

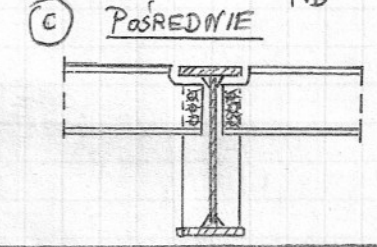
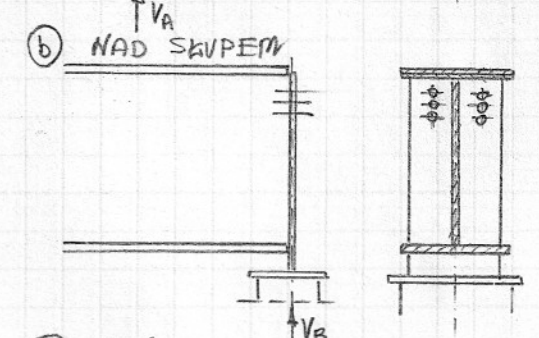
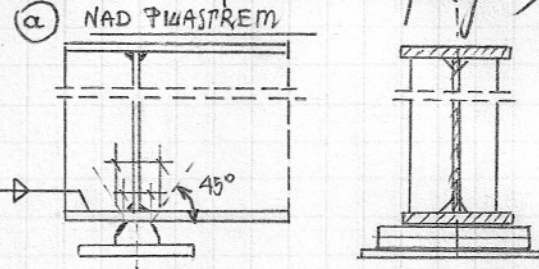
• Klasa 3 - przekroje sprężyste sitywne. Nośność przekroju tej klasy jest ograniczona początkiem uplastycznienia strefy ścisłkowej. $\sigma_{c,max} \leq f_d$

• Klasa 4 - przekroje sprężyste półsitywne. Przekroje klasy 4 są możliwe np. miejscowy utratej stateczności, w stanie spręż. tracą nośność wskutek niestaczejności miejscowej ścianek przy max. napręż. ścisłkowej lub średnich naprężeniach ścinających $< f_d$
 $\sigma_{c,max} \leq f_d$, $\tau_{st} \leq f_{dv} = 0,58 f_d$

Klasę przekroju, czyli stopień odporności ścianki na miejscowy obrót stateczności zależy od:
 - smukłości ścianki b/t
 - od rozkładu napr. na szer. ścianki
 - sposobu podparcia ścianki na jej brzegach
 - rodzaju stali
 O klasie całego przekroju decyduje ścianka o najmniejszej klasie.

V. ZAKRES STOSOWANIA ŻEBER POPRZECZ. (14)

Poprzeczne żeberka usztywniające stosuje się na podporach podciąggu (nad pilastrem i nad stępem) i w miejscach dotężeń zębem (belki stropowych).

VI. WYSOKOŚĆ BLACHOWNICY - warunki konstrukcyjne (15)

1. WARUNKI KONSTRUKCYJNE (blachownice-pasy) przyjęcie wymiarów przekroju

- (a) grubość środnika $t_w \geq 6 \text{ mm}$, $t_w = \frac{h}{\lambda_w}$
  - (b) optymalna smukłość środnika λ_w
RODZAJ STALI	$\lambda_{w,opt} = \frac{h}{t_w}$
St 3S	140 ÷ 150
St 4V	135 ÷ 145
18G2A	120 ÷ 130

(c) szerokość pasa $b = (\frac{1}{5} \div \frac{1}{4}) h$
 (d) wysokość środnika $h_{opt} = (10 \div 12) \cdot \sqrt{\lambda_{w,opt} \cdot W_{potrz}} =$
 $W_{potrz} \rightarrow$ potrzebny wskaźnik zginania

(e) grubość pasa (z warunków nośności belki)
 $t_f = \frac{1}{b \cdot h} (W_{potrz} - \frac{t_w \cdot h^2}{6}) =$

VII. Nośność blachownic - przekroje zginane (16)

1.0. Potrzebny wskaźnik zginania W_{potrz} .
 > gdy duża smukłość środnika => nośność obliczeniowa przekroju przy zginaniu = $M_R = \psi \cdot W_c \cdot f_d$

$f_d \rightarrow$ wytrzymałość obl. stali
 $W \rightarrow$ wskaźnik wytrzymałości przekroju
 $\psi \rightarrow$ współczynnik redukcyjny nośności obl. przekroju, uwzględniający wpływ niestaczejności miejscowej ścianki (środnika) przekroju.
 Potrzebny wskaźnik zginania przekroju określa się z warunków:

- (a) - max. nośności belki $\frac{M_{max}}{\psi_c \cdot M_R} \leq 1$
  - (b) - nośności przekroju $M_R = \psi \cdot W_c \cdot f_d$
- $\psi_c \rightarrow$ współczynnik zwichnięcia
 $\psi_p \rightarrow$ współczynnik niestaczejności

Nośność blachownic - przekroje ścinane
 $A_v = h \cdot t_w =$ (pole części przekroju czynnej przy ścinaniu)

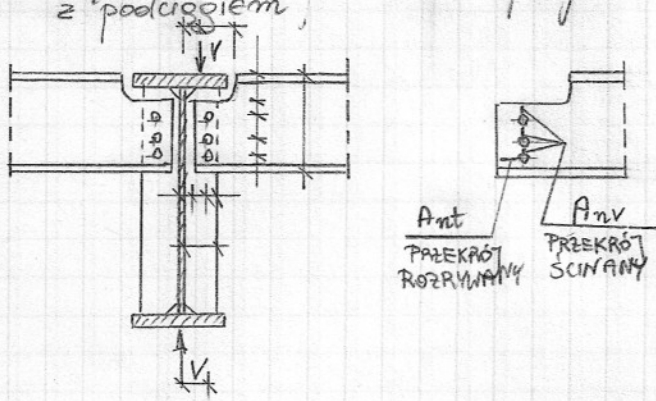
$V_R = 0,58 \cdot \gamma_{pv} \cdot A_v \cdot f_d$
 • warunek nośności podciąggu przy ścinaniu
 $V_{max} = \dots < V_R = \dots$

• gdy siła poprzeczna $V > V_0 = 0,3 \cdot V_R \Rightarrow$ redukcja nośności obl. przekroju przy zginaniu z uwagi na wpływ siły poprzecznej
 • nośność obliczeniowa zredukowana
 $M_{R,V} = M_R \cdot [1 - \frac{J_v}{J} \cdot (\frac{V}{V_R})^2] = J_v \rightarrow$ moment bezład. całego przekroju
 $J_v \rightarrow$ środek

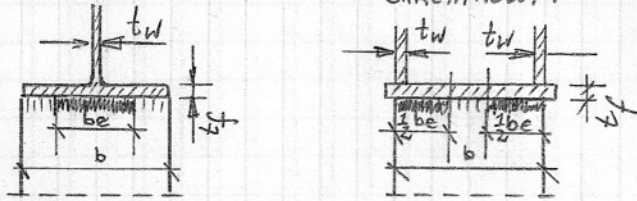
VIII. Potażenia belek

(17)

1. Potażenie śrubowe żebier stropowycla z podciąganiem

2. Potażenia spawane belek ze słupami DWUTEOWY SKRZYNKOWY

X. KLASY PRZEKROJÓW

(19)

- od czego zależą?

KLASA PRZEKROJU — tj. stopień odporności elementu na miejscową utratę stateczności.

ZALEŻY od:

1. warunków podparcia
2. rozkładu naprężeń
3. smukłości ścianek ($\frac{b}{t}$)

KLASA 1. Przekroje klasy 1 mogą osiągnąć nośność uogólnionego przekroju plastycznego, a w stanie pełnego uplastycznienia przy zginaniu wykazują zdolność do obrotu.

KLASA 2. Przekroje klasy 2 mogą osiągnąć nośność uogólnionego przekroju plastycznego, lecz wskutek miejscowej niestateczności plastycznej wykazują ograniczoną zdolność do obrotu.

KLASA 3. Przekroje klasy 3 charakteryzują się tym że ich nośność jest warunkowana początkiem uplastycznienia strefy ściskanej ($\sigma_c \max \leq f_d$)

KLASA 4. Przekroje klasy 4 tracą nośność przy największych naprężeniach ściskających (lub średnich ściskających) mniejszych niż granice plastyczności.

IX. STATECZNOŚĆ MIEJSCOWA PRZY ŚCINANIU

(18)

Dotyczy pełnościennych elementów konstrukcji, w których występują ścianki płaskie, wraz z ich miejscową utratą stateczności (kształtowniki o przekroju klasy 4 i środki kształtowników spawanych, obciążone siłą skupioną). W przypadku elementów obciążonych statycznie można uwzględnić w obl. stan medkretyczny ścianek i towarzyszący mu wzrost nośności obliczeniowej przekroju.

• ŚCIANKI ŚCINANE

Nośność obliczeniowa przekroju przy ścinaniu siłą poprzeczną V jest określona wzorem

$$V_R = 0,58 \varphi_{pr} \cdot A_v \cdot f_d$$

φ_{pr} → współczynnik niestateczności przy ścinaniu

$$\varphi_{pr} = \sqrt{1/\bar{\lambda}_p}, \text{ lecz } \varphi_{pr} \leq 1 \text{ dla } \bar{\lambda}_p \leq 5$$

$\bar{\lambda}_p$ → smukłość względna

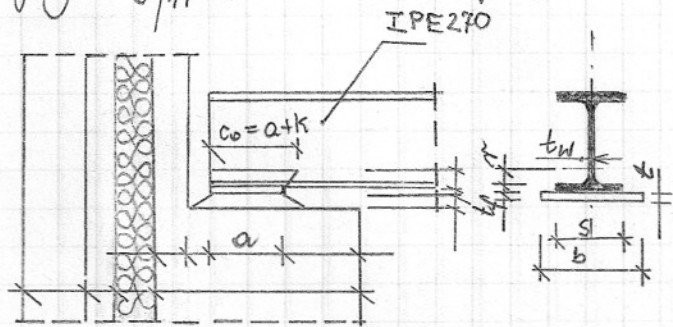
A_v → pole przekroju czynnego przy ścinaniu

XI. Konstrukcja podparcia belek

(20)

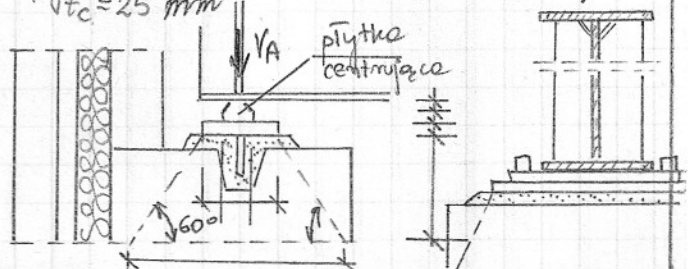
1.0. Oparcie żebne na murze

Mur z cegły ceramicznej pełnej o średniej wytrzymałości 15 MPa i zaprawy cementowej gęstości 5 MPa.

2.0. Oparcie podciąg na murze (na pilastrze)

- a) w obszarze oparcia podciągów nadbudowano ścianę = pilaster, szer. 38 cm x 77 cm dt.
- b) pod blachą oparcie = blok betonowy z betonu B 15 o gr. 25 cm, na całej dt. pilastrowi
- c) płyta centryczna o szer. $c = 80$ mm i gr. $t_c = 25$ mm

XII. ZASADY PROJEKTOWANIA SŁUPÓW (21)

1. Zestawia się obciążenia obliczeniowe
2. Określa się ^{odr.} wybożenia
3. Przyjmuje się przekrój i spr. nośność
4. Wariant I - słup jednogateńowy
5. Wariant II - " dwugateńowy
6. Obl. się przewężki
7. Konstruuje się podstawę słupa
8. Konstruuje się głowicę słupa

XIII. TYPY POŁĄCZEŃ (30)

W nowoczesnych konstr. stalowych stosuje się następujące rodzaje połączeń:

- a) połączenia typu sworzeniowego:
  - na mity - zwykłe i pasowane
  - na sworniel montażowe
- b) połączenia siernie sprężone, śrubami wysokiej wytrzymałości
- c) połączenia dociskowe sprężane śrubami wysokiej wytrzymałości
- d) połączenia spawane i zgrzewane
- e) połączenia specjalne, np. połączenia klejone kombinowane (klej + śruby wzdłużnie i poprzecznie), połączenia dociskowe (obciążenie przekazywane przez docisk miejscowy)
- f) połączenia elementów lekkiej budowy ścian i dachów:
  - na kołki wstrzeliwane
  - na śruby samooprężające
  - na mity jednostronne

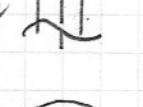

XIV. PODZIAŁ POŁĄCZEŃ KONSTRUKCYJNYCH (31)

- a) połączenia podstawowych części (kształtowniki, blachy) w elementy konstrukcyjne (blachownicę, kratownicę)
- b) połączenia warstwowe gdy d_{el} elementu konstr. jest większa od d_{op} si handlowych gotowych wyrobów hutniczych.
- c) połączenia montażowe - połączenia elementów wysyłkowych uzyskanych z podziału konstrukcji na części o wymiarach i ciężarze dostosowanych do urządzeń transportowych i montażowych oraz skrajnie przewożonych.

XV. PODZIAŁ Z UWAGI NA ROZBIERALNOŚĆ (32)

- a) połączenia nierozbieralne - mity, spawane, zgrzewane, klejone, na kołki wstrzeliwane
- b) połączenia rozbieralne - na śruby zwykłe, na śruby sprężające, na sworniel

XVI. TYPY NIŹÓW W ZALEŻNOŚCI OD KSZTAŁTU GŁA (33)

- (a) niży z łbem kulistym
- (b) niży z łbem kulistym wzmocnionym
- (c) niży z łbem płaskim
- (d) niży z łbem soczewkowym
- (e) niży z łbem trapezowym

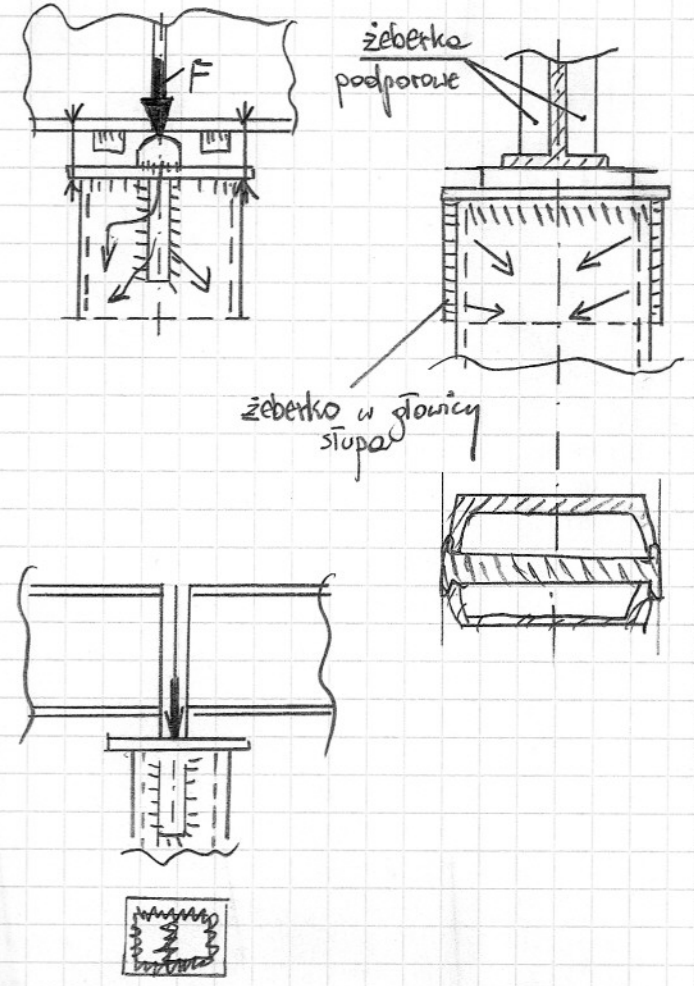
XVII. ZASTOSOWANIE NIŹÓW

- Niży o śr. $d = 4,6,8$ mm tylko do konstrukcji cienkościennych i do wyrobów slusarskich. Zakuwane są na zimno.
- Niży o śr. $d = 11 \div 29$ mm stosow. w stalowych konstrukcjach budowlanych
- Niży o śr. $d > 28$ mm stosowane tylko w mostownictwie

Niży w połączeniu powinny pracować na ścinanie, nie powinny pracować na rozciąganie.

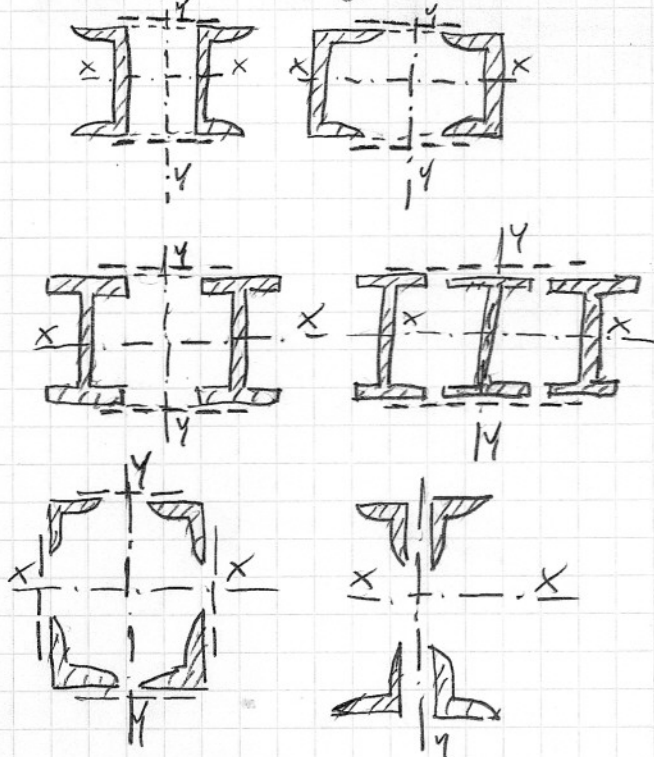
ŚREDNICA OTWORU [mm]	≤ 11	13	17	21	23	25	> 28
OZNACZENIE	$\oplus^{11}$	$\oplus^{13}$	$\oplus^{17}$	$\oplus^{21}$	$\oplus^{23}$	$\oplus^{25}$	$\oplus^{28}$

XVIII. GŁOWICE SKUPÓW (34)

XIX. PODZIAŁ SKUPÓW POD WZGLĘDEM STATYCZNYM (35)

SKUPY NIELOGARITMOWE:

XX. Wyznaczenie smukłości porównawczej (36)

Przy wymiarowaniu w śłupie λ_p względem osi materialowej

$$\lambda_p = 84 \cdot \sqrt{\frac{215}{fd}}$$

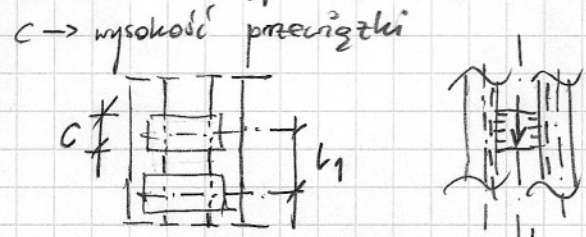
Smukłość postaciowa λ_1

$$\lambda_1 = \frac{l_1}{i_{\min}}$$

XXI. Dobór przekrojek

37

- 1) Przekroje należy rozmieszczać tak aby w środku elementu nie było przekrojów
- 2) Smukłości pojedynczej gałęzi między przekrojami jest równa najmniejszej

$$\lambda_1 = \frac{l_1}{i_{\min}} \leq 0,8 \lambda_{\max}$$
- 3) Dł. wybożenia pojedynczej gałęzi - odd. w osi osi przekrojów też nie więcej niż

$$l_1 - c + 100 \text{ mm}$$

min wysokość przekroju $c \geq 100 \text{ mm}$

min wysokość przekroju skrajnej $C_{skr} \geq 1,5c$

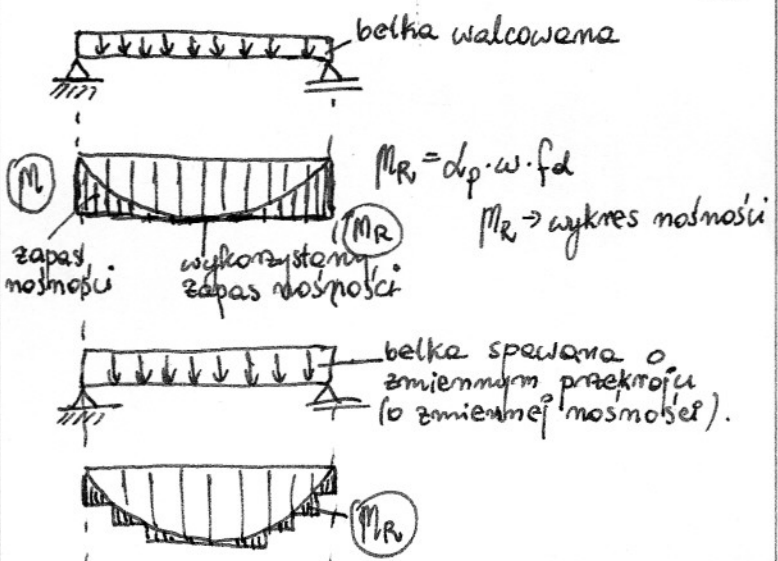
dł. przekroju $b \geq 0,75c$

$\sigma = \frac{N}{A} + \frac{M}{W} = \frac{N}{\varphi \cdot A}$ - ster. $c \geq 100 \text{ mm}$

Przekroje mają na celu wyeliminowanie obciążenia $c \geq 1,5c$ postr. p. skraj. $c \geq 0,75b$

I. BLACHOWNICE

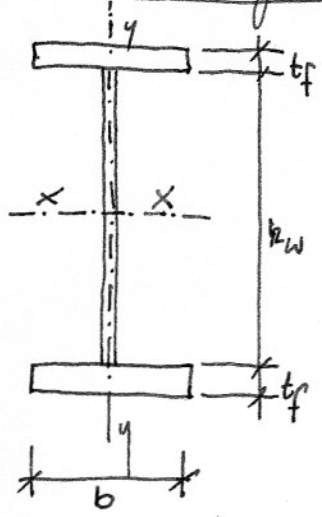
1

Dla rozpiętości $l > 8 \text{ m}$ stos. belek walcowanych jest już nieoptycalne. Należy projektować wtedy belki złożone z blach o specjalnie dobr. wymiarach. Belki takie nazywamy blachownicami.

1. DOBÓR PRZEKROJU BLACHOWNICY

2

$\frac{h}{l} \approx \frac{1}{6} \div \frac{1}{25}$

$\Rightarrow$ z warunków ugięcia (sztywności)

$\rightarrow u_{gr} = \left(\frac{1}{150} \div \frac{1}{350} \right) l$ - belki stropów i pomastów

$\rightarrow u_{gr} = \left(\frac{1}{400} \div \frac{1}{600} \right) l$ - belki podsuwnicowe

Ekonomiczna wysokość blachownicy wynosi ok.

$h \approx k \cdot \sqrt{\frac{W_{potrzebne}}{t_w}}$ lub $h \approx k \cdot \sqrt{\lambda_w \cdot W_{potrzebne}}$

gdzie: $k = 1,0 \div 1,3$ - współczynnik

$W_{potrzebne} \rightarrow$ potrzebny wskaźnik opierania belki

$\lambda_w = \frac{h_w}{t_w} \rightarrow$ smukłość środnika

2. GRUBOŚĆ ŚRODNIKA

3

- $\rightarrow$ przyjmuje się z uwagi na:
- a) nieprzekroczenie nośności b. przy ścinaniu
  - b) gr. środnika $t_w \geq 7 \text{ mm}$ - dla belek naczyniowych na wpływ atmosferyczny $t_w \geq 6 \text{ mm}$ dla belek betonowych
  - c) dla belek oinitowanych gr. środnika wpływa na nośność nitów.
  - d) gr. środnika wpływa na rozstaw żeber usztywn.
- Środnik należy proj. o jak najmniejszej gr., tak żeby należały do przekroju klasy 4. Ekonom. smukłość środnika wynosi:
- $\rightarrow$ dla stali S235 - $\lambda_w = 140 \div 150$
  - $\rightarrow$ dla stali S275 - $\lambda_w = 110 \div 120$

3. PASY

- a) Szer. pasa: $b \approx \frac{1}{4} h$ ($h \rightarrow$ wys. belki) ($\frac{1}{5} \div \frac{1}{3} h$)
- b) Grubość pasów $t_f \leq 3,5 t_w$ - ze względu na grubość spoin łączących pas ze środnikiem.

Potrzebna gr. pasa możemy wyliczyć z war. wytrzymałości

$$t_f = \frac{1}{b \cdot h} \left(W_{potrzebne} - \frac{t_w \cdot h^3}{6} \right)$$
 - ważne dla przekroju klasy 3, gdy $\psi = 1$

- dla przekroju klasy 4 ($\psi < 1$), grubość zwiększyć o 10% i 20%